

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

НИ Т ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТЦАТА ИЗНОСИ:

Месечно 3 драхме, тромесечно 9 драхме, годишње 36 драхме.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва: Хотел «Кавала» (улица Александра Великог бр. 7.)

БРОЈ 10 лепта

Уређује О Д Б О Р

БРОЈ 10 лепта

НА ФРОНТУ ПАЛЕСТИНЕ

На 30 миља од Јерусалима

Лондон, 1. новембра.

Дописник енглеске штампе на фронту Палестине телеграфисао да се британске трупе сада налазе на 30 миља од Јерусалима. Од 17. октобра Турци су изгубили 73 тона велику количину ратног материјала и преко 70.000 људи, не рачунајући 5000 заробљеника задобивених од енглеских трупа. Становништво заузетих вароши дочекује с радостима наше трупе. Гоњени непријатеља наставља се.

Војни критичар «Вестминстер Газете» коментаришући британску победу у Палестини истиче да је план генерала Алени тако муњевит, да Турци немају времена да одлучу.

ЕНГЛЕСКА У РАТУ

Највеће светско чудо

Последњи успеси британских трупа у Палестини изазвали су у нама недољиву потребу, да још једном проговоримо о огромној улози, коју Велика Британија игра у светској рату. Доиста, кад се узму у обзир силан напор и неизмерне жртве енглеског народа, разумеју се потпуно речи руског генерала Гурка, који је британски напор назвао «највећим чудом овог рата».

Од малене и «презриве војске, која је бројала на 300.000 људи створена је војска од близу 6 милиона ратника, која се данас бори на свима ратним позорницама, у далекој Месопотамији и Палестини, у ист. Африци, на македонском фронту, у Француској и Белгији и од пре неки дан ступа у акцију и на италијанском бојишту. И свуда те трупе показују исту енергију, исто одушевљење, исто пожртвовање, исто схватање узвишеног задатка, који је на се примио велики енглески народ. У току досадашњег ратовања није било случаја, да је ма која команда британских трупа била изненађена у ма којем погледу од стране непријатеља. Пад Газе и заробљавање 5 хиљада Турака у Палестини крунисало је напоре британских трупа у Азији. Заузеле Пашанделе и угрожавањем многих немачких линија на зап. фронту резултат је увек смишљене и сигурне тактике генерала Дугласа Хега, који систематски спроводи остварење свог генијалног ратног пла-

на са математичком тачношћу.

Г. Лојд Џорџ, први британски министар дао је у парламенту анализу акције британске флоте. Она показује силне услуге, које је енглеска морина учинила у току рата и испољава нам јасно, да је свет од инвазије пангерманизма спасла највећим делом морина Велике Британије, која није жалила труда ни жртава, да осигура светски саобраћај и да до скрупула спроведе блокаду непријатељских обала.

Енглеска са својим колонијама и доминијама претворена је у ратну радионицу, где сегрозничаво ради дању и ноћу. Производе се огромне количине ратног материјала, које се шаљу на све фронтове без обзира на то, да ли тамо војују британске трупе. Земљорадња која је врло важан фактор у рату, развијена је у толикој мери, да се Енглеска може једина похвалити, да је у тој привреди надмашила све раније године. На свима осталим доменима развијена је иста делатност — и све то води само ка једном циљу, обезбеђењу триумфа Савезничком оружју. Поред мушких снага, у свима овим пословима ангажовано је много стотина хиљада жена, које се одазваше на први апел владе и уложише све своје енергије у службу начелима, ради којих је Споразум примио рат.

За све ово припада највећа заслуга британскоме народу, који је свесно и спонтано при-

хватио борбу за одбрану нападнутог човечанства и који је драговољно понео своје напоре и жртве до максимума. Британска влада искористила је у пуној мери племенитост и одважност свога народа, и умела је да спроведе организацију, којој се данас диви цело свет. Она је јасно и отворено истакла своје ратне циљеве, који су у пуноме складу са слободама и правима свих народа и прокламовала је, да од њих неће никад одступити. Да никаквих других уверења немамо, ова одлучност Велике Британије била би довољан доказ, да се рат, ма кроз какве фазе он пролазио, мора свршити триумфом Споразума. У историји до данас нема примера, да је ма ко принудио Велику Британију да о-

дустане од својих одлука и да се одрече примљених обавеза.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Париз, 1. Приликом повратка из Рима за Лондон г. Лојд Џорџ је вратио посету г. Венизелосу у Паризу и разговарао се са њим један сат.

Париз, 1. У грчком посланству г. Венизелос је изјавио новинарима: Куцнуо је час да моја земља здружи своје снаге са снагама Савезника. Ја путујем у циљу да организујем тај напор. Ја имам поверење у војнички напор који ће моја отаџбина дати.

Париз, 1. — Г. Венизелос је приспео јуче ујутру у Париз. На станици су га дочекали г. г. Жонар, Дени Кошен и цела грчка колонија.

Берн, 1. — Граф Кароли је приспео овде.

ЈУГОСЛОВЕНИ ИЗ АМЕРИКЕ

Дочек добровољаца у Марсељу

Долазак првог батаљона југословенских добровољаца из Америке у Марсељ дао је згодну прилику да се манифестују, с једне стране симпатије наших моћних Савезника а нарочито племенитих Француза према нашем троименом народу, и с друге, наше искрено признање према свему ономе што да се олакша тешка судбина народу. О томе смо добили овај извештај:

«Тачно у 7 и по часова 12. септембра, са музиком на челу, кренуо се батаљон из касарне ка овдашњој префектури, пред којом се на тргу имала обавити свечаност око дочека добровољаца. При проласку кроз варош, батаљон је био предмет одушевљених овација. Трг је био прекривен масом света обојега пола, који је дошао да види и поздраве српске добровољце.

По доласку команданта војне области, губернера Марсеља, команданта места, команданта енглеских трупа и њихове овдашње базе, адмиралитета, свих савезничких и цивилних политичких наших и француских органа у Марсељу, дошао је тачно у 9 часова г. генерал Рашић и примио рапорт од команданта батаљона. Том приликом генерал Рашић поздравно је добровољце овим речима:

«Јунаци! Ви знате да је овај рат

почео нападом Аустрије на Србију. Моћним царевинама средње европским требало је српска земља. Није било тешко ући у рат противу једне мале Краљевине, али је то било тако очевидно насиље, да је као што сад видите, цело цивилизовани свет у рату.

На једној је страни Немачка, Аустрија, Турска и Бугарска све земље које отимају околним народима њихове територије. Наш непријатељ истакао је принцип да је дозвољено убијати, асати пљачкати и отимати од свега.

Против оваквог циља ратног устао је цео цивилизовани свет, који верује да народи нису монета за богаћење и ојачавање оних, који су спремни за рат, склони да учине најцрња насиља. Данас видимо једну слику, која ојачава веру у правду, у слободу.

Ваша нова отаџбина Сједињене Америчке Државе, у тренутку најважнијем устају на оружје да се боре и сузбију насилнике, помажу мале државе да очувају своју деовину и своју слободу, да по народностима омогуће уједињење народа.

Србија, праи циљ грабљивости германске, дала је достојан отпор Аустрији. Српски селак увек готов да гине за правду и слободу продије је потоке крви у овој неравној борби. Српска војска од своју напад-

нута морала је наустити своју домовину, коју је вековима бранила од насиља турског.

Данас, када српска војска без поштеде лије своју крв заједно са Русима, Французима, Енглезима и Италијанима, чувајући пољеди бастион на Балкану, ја сам срећан војници, што вас видим да читате у помоћ нама.

Захваљујући Србија проширила је програм своје одбране. Србија данас играјући улогу Пијемонта, а помагана у томе од стране Хрвата и Словенаца, прокламује ослобођење и уједињење наше троимене народности у једну велику и јаку краљевину, а ваша помоћ долази нам у згодан час, да се изврши и оствари ово уједињење.

У име наше браће југословенске државе, у име нашег подјармљеног народа, ја вас браћо поздрављам, желећи вам срећан долазак међу нас.

Као стари војник, ја у вама видим потомке наших славних Срба, Хрвата и Словенаца, ја у вама видим Марка и Милоша, Зринског и Франкована, наше славне хероје који су нам пројели славу и име и целоме свету.

Примите јунаци, ово ратно знамење.

Под заштитом ове светле заставе ја вам желим да ваша храброст и пожртвовање отвори путеве победе и славе, која ће одјекнути с оне стране Атланског Океана, у земљи племените Америке, нашег моћног Савезника.

Нека вас звездана американска застава, под којом се борите велики и славни Вашингтон, Лафает и Линколн, поведе ка слави, а ваша браћа у Солуну, која се боре за слободу, примите вас са благодарношћу да вам покажу стазе које они добро познају, а које ће вас одвести слободи, јединству и слави. Напред јунаци, Бог ће увек бити с нама.

Председник Југословенског Одбора у Паризу, ад-

вокат из Загреба, г. др Хинко Хинковић, поздравно је после овога добровољце следећим говором: «Драга браћо, миле јунаци моји!

Срце ми се шири у грчидима од неописаног миља, што вас у име Југословенског Одбора могу да поздравим овде, у Француској, на класичном тлу слободе.

Ви похрвите преко океана, да у име троименог али јединственог нашег народа хрватско-српско-словеначког, кој јоште чаму у тамници аустро-мађарској, са пушком у руци очистићете наше ратне циљеве.

Хрвати међу вама окитише своју чету славним именом Зринског; а из наше љубљене народне вије се пред редовима вашим поносио и барјак амерички.

Ова два симбола означају вјерно зашто ратујемо. Име Зрински је бунтовнички крик нашег потлаченог народа против столетних крвника наших Хабсбурговаца. А на звездану заставу написао је овај велики мучк, који је на челу сједињених Држава, лозинку: Сваки је народ ковач своје среће; сваки, био мален или велик, има по Богу право да сам одређује своју судбину.

Ево дакле шта хоћемо. Хоћемо да се ослободимо испод аустро-мађарског јарма и хоћемо да се, према признатом нам праву десамоопредеља, ујединимо са Србијом и Црном Гором у једну јединствену демократску државу.

Темељни је услов остварења овог нашег идеала слом Аустро-Угарске. Само на њеним развалинама може да се диже дом наше уједињене државе.

Но испуњење наших народних тежња је такођер и саставан дио свеукупних ратних циљева, за које се боре наши велики Савезници у овој орјанској борби између права и силе. Јер без нашег ослобођења и уједињења не може да буде трајног светског мира.

— Наставиће се —

ПИСМО ИЗ ПАРИЗА

Програм социјалиста за мир. — Немачко издање под иштокхолмском фирмом. — Статус-кво (!) — «Иманите» против штокхолмског социјалистичког комитета. — Бугарски маневри по Европи. — «Помози Бог чаршију, на обаде стране!» — (Од нашег дописника)

(2) Париз, октобра 1917. У последње време појавила су се два три пројекта за будући мир, управо два три издања, која носе очевидно марку «Мејд ил Цермени». Одбор за организацију штокхолмске со-

цијалистичке конференције, дошавши до уверења, да се она неће никад састати, пожурио је да сугерира зарађеним странама један програм мира, какав могу да приме само Нем-

ци. У једној noti: одбор прокламује да треба остварити мир без победилаца и без побеђених, на основи статус-кво (!)

Да пређем преко тачака које се односе на Белгију и Алзас и да се задржим на тачки, која преконачно ра ново уређење прилика на Балкану, Србији и Црној Гори признају штокхолмски другови право на независност, али ни једном речи не додирује се питање о уједињењу српског народа. А што је најдуће у целом том програму, то је предлог да се уведе заједнички српско-грчки-бугарски кондоминијум над Македонијом и Солуном! Чесима и Југословенима признаје се право на аутономију, али у оквиру једне федерализоване Аустрије. (!)

Одбор за организацију Штокхолмске конференције упутио је, како изгледа један експозе, у виду апела, француским и енглеским социјалистима, позивајући их да нагнају своје владе, да им се издаду пасоши за одлазак у Штокхолм, где их са нестрпљивом очекују немачки «другови». Али ни енглеска ни француска влада не признају право једној страни, а најмање социјалистичкој, да преговора са непријатељем, док се пролива крв најбољих синова. А објављени програм само ће појачати одлуку енглеске и француске владе, да не допусте својим поданицима упадање у штокхолмску клопку.

Уосталом, орган француских социјалиста «Иманите», похитао је одмах да изјави, да француски социјалисти нису узимали никаквог учешћа у склапању штокхолмског програма и да на могу да потпишу његову садржину. У наредном писму објавићу вашим читаоцима један «програм за мир» каква су саставили руски утоцисти скупљени под јеврејско-социјалистичком заставом Љењина и другова. Тај документ тек најочитије показује, колико су руски максималисти под немачким утицајем, и колико је сулудо помишљати на ма какву трансакцију са њима.

— Наставиће се —

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Париз. Бразилијанска влада решила је да стави на расположење Савезника велику количину пиринца и других артикала.

Лондон. Од 18. октобра до данас на фроту у Источној Африци, заробили смо 338 Немаца, 322 аскера, не рачунајући убијене и рањене војнике. У долини Сукезеди непријатељ се повукао ка Нјанди. Запленили смо 10 топова.

Цирих. Кружила је вест да ће се аустријска граница отворити. Швајцарска телеграфска агенција јавља да су учињене извесне олакшице граничном становништву код Сен Маргретена али код Букса гра-

ница је херметички затворена.

Рио-деЖанейро. — Листвоји јављају да није предузета никаква мера мобилизације. Гарнизони на југу ће једино бити појачани.

Рим. — Званичне новине објављују декрет којим се одобрава емисија банкнота од пет лира садашњег типа, за 150 милиона лира.

а за 100 милиона (од 10 лира.

Лондон. — Председник општине Вилијам Дуи предао је г. Камбону чек од 1.560.000 фран., који представља суму добровољних прилога у краљевини, приликом «француског дана» у корист Црвеног Крста. Леди Гертруда Кохран предала је такође посланику, у име Шкотског Црвеног Крста 270.000 франака.

У ИТАЛИЈИ

Рим, 1. — Целокупно повлачење италијанских трупа на Пиаву довршено је. Фаза отпора почиње.

Рим, 1. Приликом краљевог рођендана председник владе Орландо упутио је краљу честитку у коме га назива првим војником међу италијанским војницима. Он је исто тако телеграфисао жеље и завете владе новом генералисиму Диаци, шефу генералштаба Алфиериу.

Капетаун, 1. — Италијани, настањени у Трансвалу упутили су следећи телеграм италијанском министру спољ. послова: «Италијани Хотела, поуздани у одважност војника и одлучност владе да се одагна нападач, готови су сви да одмах отпутују и ступе у редове војске, ако то влада усхте.

Рим, 1. — Италијански краљ упутио је народу прокламацију, потписану од свих чланова владе, у којој се вели:

«Италијани, од како је народ прокламовао своје јединство и своју независност нису имали да издрже слично искушење. Мој дом и мој народ, увек сложни нису никад били малодушни пред опасношћу. Грађани, од којих је отаџбина већ тражила толике жртве, одговориће опет апелу са још већим жртвама и поуздањем. Војници, који су се у толико прилика мерили достојно са садашњим нападачем браниће одважно земљу и у својој крви понеће опет напред заставе славе.

Италијани! Грађани! Војници! Будите једна једина војска. Непријатељу, који више рачуна на раздор између нас, него на војничку победу одговориће сви једнодушно: «Сви смо готови дати све за победу и част Италије.»

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са нашег фронта

Српски званичан извештај Солун, 1. новембра 31. октобра слаба ватрена активност. Ноћас смо ватром одбили непријатељску патролу у реону Кукурува.

Са солун. фронта

— француски коминике — Солун, 1. новембра Претпрошле ноћи били су сукоби на италијанском фронту ради извињања непријатељских положаја. Кица је јуче омеда сваку озбиљну операцију.

Франц. коминике

Париз, 1. новембра Немачка је артиљерија бомбардовала француске линије у Шампањи и у Аргоњи.

Солунски фронт (задоцнио). Жива артиљеријска борба на завијутку Црне Реке и западно од Дојранског језера. На завијутку Црне Реке према коти 1050 Бугари су, после артиљеријске припреме, извршили напад али су их италијанске трупе одбиле.

Енглески коминике

Лондон, 1. новембра Белгијске су трупе извршиле успешан препад југоисточно од Непора и заробиле много војника. Североисточно од Армантијера одбијен је непријатељски на-

пад. Оборен је један непријатељски аероплан.

Руски коминике

Петроград, 1. новембра На румунском фронту сукоби патрола и артиљеријска активност на разним секторима. У области села Крангени и Макеинени (Серрет) руска је артиљерија разјурила непријатељска одељења која су изашла из ровова ради братимљења са нашим трупама.

Италиј, коминике

Рим, 1. новембра. На платоу Азијаго 21. и 30. октобра непријатељ је са великим снагама поновио нападе на наше положаје код Малето ди Галио. После огорчене борбе непријатељ је у последњем противнападу одбијен претрпевши тешке губитке. Прекјуче после подне наша је артиљерија омеда непријатеља да изврши напад. У близини Канове наши су одреди напали и заробили једно непријатељско одељење. Од Бренте до доњег тока Пијаве непријатељ је окупирао територију коју смо ми евакуисали и сада се налази у контакту са нашим дивизијама.

Више Бон ди Пиаве помоћу великих чамца, непријатељска одељења успела су да пређу прекјуче на десну обалу реке код Зензоне у циљу да саграде

ст, али су их наше трупе одбиле. Наши су аероплани бом-

бардовали непријатељске догоре из леве обале Пиаве и тукли на митралеза трупе у покрету.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Вести из Русије

Последњих дана почели су стицати из Русије неки гласови, који се неповољно тумаче на се тим пововом и злонамерно пуштају у свет узбудљиве вести.

Скрећемо пашњу да треба бити обазрив према свима тим гласовима и чекаати поуздане и проверене извештаје.

Ми смо имали прилике обавестити се и уверити, да се с повељењем може гледати у даљи развој догађаја у Русији.

Страни језици у полицији

Господин министар унутрашњих дела издао је налог полицијским чиновницима, како онима у иностранству, тако и овим овде и на ослобођеном земљишту, да уче стране језике. Звање страних језика нарочито францускога, било је полицијским чиновницима и раније потребно. Сада је оно скоро неопходно а нарочито ће то бити после рата, када ће, ако се остваре оправдане наде, проширена Србија бити широм отворена целом светском саобраћају.

То су многи чиновници и сами увиђали и по који страни језик научили. Има чак жандарма, који су француски савладали и њиме се служе.

Помен

Полугодишњи помен браћа дају својој преминулој сестри Јелени и своме племенитом најстаријем брату Радоју П. Радојловићу, бив. начелнику поштанског одељења Врх. Команде, 4-ог новембра, у 10 часова, на гробу предоброг Радоја, у Зејтинлику.

Велики концерт

У среду 1. (14.) новембра тек. год. у 9 и по часова у вече, Оркестар Краљеве Гарде, под управом вишег капелника г. Станислава Биличког, приређује велики уметнички концерт у дворани «Синема — Пала», у корист интернираних породица српских уметника.

- Програм:
1. Део
1. Ленко: Увертира «Косово»;
2. а) Берлиоз Вебер: Полив на игру;
б) Берлиоз: Проклетство Фауста (Марш);
3. Сен Саен: Фантазија из опере «Самсон и Далила»;
4. Сингаља: Пијемонтеске игре: Бр. 1 и бр. 2;
2. Део
5. Менделсон: Увертира «Сан летње ноћи»;
6. Сарасата: а) Шпанска игра;
б) Циганска мелодија (наредник В. Фрајт);
7. Билички: Мијатовке, — српске севдалинке;

8. Григ: Пер-Гинт свита;
а) Свитање;
б) Осина смрт;
в) Анштрина игра;
г) У дворани горског краља
Почетак концерта тачно у 9 и по часова у вече.
За време извођења сва врата дворане биће затворена.

Улазнице се могу добити на благајни Синема-Пала. Цена места: Резервирани партер 10 драхме, партер 6 драхме, ложа 60 драхме.

Читуља

Борбе Рајић наредник, извештава своје другове и пријатеље да је његова мила ћерчица Јелка Јелче преминула у својој шестој години у Београду у загрљају своје мајке а далеко од свога несретног тате.

Српско Трговачко Друштво

Обавља све банкарске послове. Врши размену новца по најповољнијим дневним курсевима. Прима новац на штедњу и чување. Канцеларија се налази у улици Александра Великог бр. 7, у згради хотела «Кавала», преко пута бив. грчке централне поште.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Лондон, 1. — Дописник «Тајмс» на румунском фронту телеграфише, да су разне аустро-немачке трупе, које се боре против Италијана, узете са румунског фронта.

Рим, 1. — Утврђено је, да је непријатељ почео офанзиву и прешао прве италијанске линије помоћу фалсификата и маневара. Прерушени аустројски официри у италијанској униформи и говорећи наш језик и звукли су се у наше елементе и заштићени магло почели су сећи телефонске и телеграфске жице и уносити забуну, вичући да се спасава ко може. Осим тога непријатељ је протуррио у наше трупе фалсификоване бројеве «Кориере дела Сера» и «Борнале д'Италиа», у којима се доносиле вести о тобожњим побунама у главним градовима Италије, угушеним дивљачки.

Лондон, 1. — Коментаришући италијанске противнападе «Тајмс» пише: Интересантно је истаћи да Немци придају себи сву заслугу у офанзиву противу Италије и да су Аустро-Мађари са свим запостављени. Непријатељска офанзива је здружила цео италијански народ и произвела брзу интервенцију англо-француских армија. Непријатељ је се сада уверио да савез Споразума није само на хар-

тији него он представља јединство које ће се ускоро показати на бојном пољу.

Париз, 1. — Пошто је се г. Пенлеве вратио са фронта, држаће се више седница на којима ће се претресати изјаве и одговори на интерпелације који ће се учинити у парламенту идућег уторника. Верује се да ће Пенлеве при отварању седнице дати изјаву о спољној политици и о конференцији у Ралулу. Влада ће потом одговорити на интерпелације о афери Доде-Малви. Кабинет г. Пенлевеа је осигуран.

Рим, 1. — Италијанска штампа верује, да ће се велика одлучна битка одиграти у долини Сугане или на Теви. «Кориере дела Сера» тврди, да ће таква битка омогућити, да се потпуно заустави аустро-немачко напредовање. Више листова изјављују, да је непријатељска офанзива потпуно заустављена и да ситуација постаје све одређенија.

Париз, 1. — Госпођа Мори, прага жена Болонаше поднела је нове доказе које естраховито оптужују пашу.

Лондон, 1. — Више чинова америчке владе приспели су у Лондон одакле ће одмах отпутовати у Париз ради учешћа на Савезничкој конференцији.

Париз, 1. — Председник републике приредио је синоћ банкет у част г. Венизелоса. Потом је Венизелос у друштву са Лојдом Џорџом отпутовао у Лондон.

Рим, 1. — Јучерашњи дан обележен је нашом реакцијом против непријатеља. Многе непријатељске трупе, користећи се климатским приликама, успеле су да продру у предео Галио у циљу да угрозе наш бок и комуникације Азијага. Али су наше трупе одбиле одважно непријатеља, који се повукао са осетним губицима, оставивши нам многе заробљенике.

Париз, 1. — После говора Пенлевеа и италијанског министра Беренини говорио је Лојд Џорџ. Он је подсетио, да је он једини министар Споразума стално у тој функцији од почетка рата и да ослањајући се на искуство може са ауторитетом указати на погрешке Споразума у рату, на недостатак јединства фронта и сад кад је зло поправљено може понова потврдити своје непоколебљиво поверење у крајњи успех.

ЛОНДОН, 1. (хитно). — Један члан парламента примио је синоћ у парламенту телеграм од Керенског, који му јавља свој долазак у Петроград где је предузео послове на челу Провизорне Владе.

Одговорни уредник: Бошко Богдановић
Штампар, «Велика Србија»